

Notat

Til Socialudvalget og Skoleudvalget
Kopi til Indtast Kopi til
Fra Vita Ildal Djørup
Sagsnr./Dok.nr. 2016-007738 / 2016-007738-69

Social Sekretariat
Familie- og
Beskæftigelsesforvaltningen
Sønderbro 12
9000 Aalborg

Init.: VID

06-06-2018

Redegørelse for mulig brug af Servicelovens § 11 og § 52 ved skolevægning

Redegørelse til udvalget i forhold til mulig brug af servicelovens § 11 og § 52

Udvalget har på møde den 23.03.2018 anmodet om en redegørelse for anvendelse af Servicelovens § 11 og § 52 i forbindelse med skolevægning. Med handlevejledning for bekymrende fravær var ambitionen at skabe mere systematik, med fokus på først og fremmest at få inddraget barnets stemme i en tidlig indsats i skolen for at undgå komplicerede sager med langvarigt skolefravær. Og samtidig at få aktiveret styrken ved det tværfaglige samarbejde, der er særlig vigtigt i sager med skolevægning, når et barn har behov fra støtte fra skole-, handicap-, social- og/eller sundhedsområdet.

Skolelederens myndighedsansvar

Inden Serviceloven kan komme i anvendelse skal alle muligheder i skoleregi være udtømte. Det vil sige opfylder barnet ikke sin undervisningspligt, er lederen på barnets skole forpligtet til at afdække årsagen hertil og handle herudfra. Skyldes fraværet ikke, at barnet har problemer med andre elever eller lærere, og ej heller at barnet har svært ved at følge med i undervisningen, lægges der i fraværsbekendtgørelsen op til en tværfaglig indsats, hvor skolen skal inddrage PPR, Ungdommens Uddannelsesvejledning, den kommunale sundhedstjeneste m.v.

Såfremt skolen ikke kan løse problemstillingen i samarbejde med familien og barnet i skolen eller ved at henvise til skoleforvaltningens forebyggende og tidlige indsatser, eller andre tidlige indsatser nævnt i Håndbog På Tværs, vil sagen først og fremmest komme på skolens Trivselsforum, der er en § 11 indsats efter Serviceloven. Trivselsforum er et tværfagligt samarbejde hvor alle relevante aktører inddrages for at sikre, at barnet hjælpes 'hele vejen rundt'. Trivselsforum skal samarbejde om en særlig indsats over for børn og unge, der er alvorligt truede på grund af stort fravær, misbrug, begyndende kriminalitet m.v.

Såfremt skolefraværet ikke kan afhjælpes i skolen eller i Trivselsforum kan der være behov for kontakt til familiegruppen eller specialgruppen.

Familiegrupperne og Specialgruppens hovedformål

Hovedformålet for Familiegruppernes og Specialgruppens arbejde er at yde støtte til de børn og unge, som har behov for en særlig indsats og til deres familier.

I Familiegrupperne er der følgende muligheder:

- Råd og vejledning

- Støtteforanstaltninger i henhold til Serviceloven

Formålet med Serviceloven er:

1. Tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer
2. Tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
3. Tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer

Servicelovens § 11

Som nævnt er Trivselsfora oprettet efter Servicelovens § 11. Andre § 11 indsatser som åben anonym rådgivning og konsulentbistand kan også komme på tale, når et barn har massive skoleproblemer/fravær.

I dette afsnit gennemgås Servicelovens § 11, herunder formål og indsatser. Nogle af indsatserne er anonyme rådgivningsindsatser, hvor forældre, barn/den unge selv kan henvende sig hvis barnet har massive skoleproblemer/fravær og andre bevilliges af rådgiver efter en konkret og individuel vurdering.

Formålet med § 11

§ 11: Kommunen skal tilrettelæge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlige støtte herunder skal kommunen:

1. Sørge for åbent og anonym rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien, herunder forpligtiget til ved opsøgende arbejde at tilbyde denne rådgivning til enhver, der må antages at have behov herfor. Tilbuddet skal også omfatte vordende forældre.
2. Tilbyde en forebyggende indsats til barnet, den unge eller familien; konsulentbistand, herunder familierettede indsatser, netværks- eller samtalegrupper, rådgivning om familieplanlægning, andre indsatser der har til formål at forebygge et barns eller en ungs eller familiens vanskeligheder.
3. Tilbyde økonomisk støtte til udgifter til konsulentbistand, prævention og fritidsaktiviteter
4. Tilbyde gratis rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt deres familier
5. Etablere en særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysiske eller psykiske funktionsevne.

Formålet med rådgivning i henhold til servicelovens § 11 er, at sørge for at forældre, børn og unge eller andre der faktisk sørger for et barn eller en ung, kan få gratis familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien. Hjælp i henhold til § 11 skal først og fremmest sikre, at der hurtigt sættes ind over for børn og unge, der har behov for støtte, men ikke har behov for egentlige foranstaltninger efter servicelovens kap. 11. Det betyder, at der **ikke er krav om en forudgående børnefaglig undersøgelse** eller handleplan når der tilbydes hjælp i henhold til § 11.

Den hjælp kommunen tilbyder efter § 11, skal tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

§ 11 retter sig mod en afgrænset og konkret problemstilling. Formålet med § 11 er at forebygge egentlige foranstaltninger.

Rådgivning efter § 11 stk. 1 og stk. 2

Rådgivningen ydes til forældre, børn og unge eller andre, der faktisk sørger for børn og unge.

I § 11 stk. 1 og stk. 2 tilbydes bl.a. følgende (ikke udtømme liste);

- Familiegrupperne hovedsageligt modtagelsen, herunder Rådgivningsafsnittet, Specialgruppen.
- Rådgivnings og Behandlingshuset åben anonym rådgivning
- Ungerådgivningens åbne tilbud
- Trivselsfora

Hvis barnet og/eller forældrene henvender sig med et ønske om anonym råd og vejledning, oprettes der ingen sag og der er ikke notatpligt, når det alene er rådgivning, der ønskes og udføres.

Ved eksisterende sager registreres stk. 2.

Rådgivning efter stk. 2 har et kort forløb på typisk 1-3 samtaler, dog er der ikke i loven eller vejledningen angivet et konkret omfang eller tidsramme for rådgivning efter § 11 stk. 1-2. Ved behov for flere samtaler, - bør det overvejes om der bør iværksættes yderligere indsats eller om der er behov for at iværksætte en børnefaglig undersøgelse.

Det fremgår af L 168 13/14, at der skal være adgang til familieorienteret rådgivning for både enkeltmedlemmer og hele familien, også uden at der i øvrigt er iværksat eller skal iværksættes andre former for støtte.

Det vil altså sige, at der fx kan være samtaler med mor og en ung sideløbende.

Der kræves ikke samtykke fra forældrene.

Familieorienteret rådgivning efter § 11 stk. 2 skal ikke forstås snævert i den forstand at der udelukkende er tale om ren rådgivning i form af en formel samtale på et møde.

Hjælpen kan forstås bredt og fx bestå i en enkeltstående oplysning, i samtaler, i hjælp til løsning af praktiske problemer eller i formidling af kontakt til andre myndigheder.

Det betyder samtidig, at fx formen på samtalerne kan være en tur på legepladsen med barnet i stedet for en mere formel samtale på kontoret.

Der kan være tale om en enkeltstående eller en løbende kontakt afhængigt af behovet.

Konsulentbistand og familieplanlægning efter § 11 stk. 3

Konsulentbistand efter § 11, stk. 3 ydes til forældre, børn og unge, som har behov for et længerevarende og mere konkret rådgivningstilbud, end hvad der kan ydes som rådgivning efter § 11, stk. 2. Hjælpen er stadig målrettet konkrete og afgrænsede problemer stillinger, men kan gives over en længere periode. Det som udgangspunkt være 5 -10 gange som kan være udstrakt over en periode på 3-6 måneder.

Eksempler på sager, hvor der tilbydes § 11 stk. 3 konsulent bistand:

- Samlivsproblemer/skilsmisskonflikter (der har betydning for barnets trivsel)
- Familieplanlægning/ prævention
- Opdragelsesproblemer
- Sociale problemer
- Massive skoleproblemer/ fravær
- Angste børn
- Sorg og krise

Kommunen har vide rammer i forhold til den forebyggende indsats, så der kan iværksættes indsats, som ikke er nævnt i bestemmelsen – de skal dog være sagligt begrundet.

Borgerens indgang til § 11 stk. 3, er her familiegrupperne der visiterer videre til § 11 stk. 3 der tilbydes i følgende:

- Fagpersoner i familiegruppen fx Pædagogiske familierådgivere, psykolog, kontaktperson
- Børnepsykologisk Team
- Børnerådgivningen
- Ungerådgivningen (Takst)
- Rusmiddelteamet
- Bisgården - familiebehandling

§ 11 stk. 6.

Hjemmel til at yde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter (f.eks. udstyr og kontingent) til børn og unge med behov for særlig støtte og deres familier, som led i det forebyggende arbejde. En mulighed, men ikke en pligt for kommunen.

Forinden der tages konkret stilling til økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn/unge med særlige behov, skal der været givet råd og vejledning i.f.t. de frivillige organisationer mhp. en eventuel støtte/ og økonomisk støtte derfra. Det vil sige at det skal undersøges om aktiviteten og følgedgifterne hertil kan betales på anden vis fx via "Broen" eller "Fritidspuljen".

Økonomisk støtte til fritidsaktiviteter skal være betinget af, at forældremyndighedsindehaveren ikke selv har midler til at afholde udgiften (trangsvurdering). Ved tildeling/bevilling af økonomisk støtte til fritidsaktiviteten, skal fritidsaktiviteten enten vurderes i forhold til barnets konkrete behov eller svare til jævnaldrendes valg af aktiviteter, fx gymnastik, svømning og boldspil.

I den faglige vurdering kan følgende kriterier danne grundlag:

- a. Ikke inkluderet i fritidsfællesskaber
- b. Har problemer med selvværd og relationer
- c. Er eller virker ensom
- d. Mangler forældreopbakning

Afgørelse om tildeling af støtte til fritidsaktiviteter giver ikke adgang til at klage over afgørelsen.

§ 11 stk. 7.

Specialgruppen og familiegrupperne kan henvise til Specialrådgivningen (Bisgårdsvej) der varetager rådgivning ift. børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

§ 11 stk. 8.

Specialgruppen og familiegrupperne henviser til familievejlederordningen. Familievejlederordningen varetages fra Bisgårdsvej. Udgangspunktet er, at familierne skal have tilbud om en samtale indenfor 3 mdr. efter diagnosen er stillet. Alle kan i princippet henvise (herunder læger, børnepsykiatri, sygehus, modtagelsen i såvel familiegrupper som specialgruppen mv.) og familierne kan selv henvende sig. Familievejlederen har også mulighed for at skrive til familierne.

Målgruppen er familier med børn med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, hvor funktionsnedsættelsen er konstateret inden for de seneste 3 mdr.

Støtteforanstaltninger efter Servicelovens § 52

Familiegrupperne arbejder inddragende med familierne, barnet, den unge og netværket, for først at fremmest at finde løsninger sammen, der kan få barnet tilbage i skolen, da det ofte er i samarbejdet med familierne og netværket de holdbare løsninger findes, løsninger som familierne og barnet, den unge selv har peget på og dermed er mest motiverede for. I sjældne tilfælde og efter en konkret og individuel vurdering kan Serviceloven støtteforanstaltninger komme til anvendelse i sager, hvor der også er tale om massive skoleproblemer/fravær, der skal dog være tale om sager hvor der er andre problemstillinger i hjemmet og hvor der er behov for at iværksætte en indsats for at holde familien samlet ved enten at iværksætte udviklende tiltag, som eksempelvis pædagogisk støtte, behandling, eller kompenserende tiltag såsom pædagogisk støtte eller aflastning. I meget sjældne tilfælde kan en anbringelse komme på tale på grund af barnets/den unges alvorlige udsathed og/eller fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse kombineret med dropout.

En foranstaltning efter § 52 **kan kun iværksættes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse**, jf. § 50. Hvis særlige forhold taler herfor, kan der dog iværksættes foreløbig eller akut støtte efter stk. 3 sideløbende med undersøgelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

- 1) Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign.
- 2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.
- 3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.
- 4) Døgnophold, jf. § 55, for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 5 og 6, eller i et botilbud, jf. § 107.
- 5) Aflastningsordning, jf. § 55, i en plejefamilie, kommunal plejefamilie eller netværksplejefamilie eller på et opholdssted eller en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1-3, 5 og 6.
- 6) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge eller for hele familien.
- 7) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted, jf. § 66.

8) Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den familien i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 5 og 6, eller i et botilbud, jf. § 107.

Efterskoleophold efter SEL § 52a

Økonomisk støtte til kost- og efterskoler efter § 52 a er at betragte som en foranstaltning, og de almindelige betingelser skal derfor være opfyldt.

Betingelserne er i overskriftsform:

- Børn og unge med væsentlige sociale og personlige vanskeligheder. For eksempel dropout af skolen, ekskludering af sociale relationer i skolen og samspilsproblemer med jævnaldrene. Der vil typisk være tale om børn og unge, der i forvejen er kendt i familiegruppen. Skolefaglige vanskeligheder er ikke tilstrækkeligt til, at der kan bevilges økonomisk støtte til kost og efterskole.
- Nødvendig og tilstrækkelig foranstaltning
- Samtykke fra forældrene og unge over 15 år
- Samtale med den unge
- Foranstaltningen ophører, når formålet er nået, den ikke længere opfylder sit formål, jf. § 68 eller, når den unge fylder 18 år.

Udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse jf. § 50 og handleplan jf. § 140 er ikke længere et lovgivningsmæssigt krav for at kunne bevilge denne støtte, men målgruppen skal stadig være den samme som før 1. januar 2011.